

Zarządzenie Nr 11/2013
Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie
z dnia 27 lutego 2013 r.

w sprawie wprowadzenia instrukcji stosowania środków ochrony indywidualnej w laboratoriach i pomieszczeniach przygotowalni Zakładu Chemii i Zakładu Ochrony Środowiska

Na podstawie § 39c Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów i higieny pracy (tj.: Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.), zarządza się co następuje:

§1

1. Wprowadza się instrukcję stosowania środków ochrony indywidualnej w Zakładzie Chemii i Zakładzie Ochrony Środowiska – w laboratoriach chemicznych i pomieszczeniach przygotowalni – określając sposoby użytkowania środków ochrony indywidualnej, ich kontroli, konserwacji, warunków stosowania tych środków, a w szczególności czas i przypadki, w których powinny być stosowane.
2. Instrukcja o której mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§2

Na wniosek Kierownika Zakładu Chemii i Zakładu Ochrony Środowiska – w przypadku zmian substancji chemicznych sklasyfikowanych, jako niebezpieczne z uwagi na działanie na pracowników, zmian w organizacji pracy i zmian personalnych w grupie pracowników laboratorium i przygotowalni Sekcja BHP aktualizuje instrukcję o której mowa w § 1 ust. 1 niniejszego zarządzenia.

§3

Wykonanie Zarządzenia powierza się Kanclerzowi Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie.

§4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 2013 r.

REKTOR

prof. dr hab. Stanisław Komornicki

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

Załącznik do Zarządzenia Nr 11/2013
Rektora PWSZ w Tarnowie
z dnia 27 lutego 2013 r.

INSTRUKCJA

stosowania środków ochrony indywidualnej w Zakładzie Chemii i Zakładzie Ochrony Środowiska Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie

Rozdział I. Przepisy ogólne

§ 1.

1. Środki ochrony indywidualnej są to wszelkie środki noszone lub trzymane przez pracownika w celu jego ochrony przed jednym lub większą liczbą zagrożeń związanych z występowaniem niebezpiecznych lub szkodliwych czynników w środowisku pracy, w tym również wszelkie akcesoria i dodatki przeznaczone do tego celu. Do środków ochrony indywidualnej nie zalicza się zwykłej odzieży roboczej, która nie jest specjalnie przeznaczona do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony pracownika.
2. Środki ochrony indywidualnej powinno się stosować w sytuacjach, kiedy nie można uniknąć zagrożeń lub nie można ich wystarczająco ograniczyć za pomocą środków ochrony zbiorowej lub odpowiedniej organizacji pracy.
3. Środki ochrony zbiorowej są to środki przeznaczone do jednoczesnej ochrony grupy ludzi, w tym i pojedynczych osób, przed niebezpiecznymi i szkodliwymi czynnikami występującymi pojedynczo lub łącznie w środowisku pracy, będące rozwiązaniami technicznymi w pomieszczeniach pracy, maszynach i innych urządzeniach.
4. Środowisko pracy są to warunki środowiska materialnego (określonego czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi), w których odbywa się proces pracy.
5. Zagrożenie – to stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę.
6. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska zapoznaje pracowników z niniejszą Instrukcją - pracownicy fakt ten potwierdzają na piśmie w formie przyjętej w zakładzie.

§ 2.

1. Dostarczane pracownikom do stosowania środki ochrony indywidualnej powinny być adekwatne do istniejącego zagrożenia [określonego w karcie charakterystyki substancji / preparatu], uwzględniać warunki w miejscu pracy, uwzględniać wymagania ergonomii i stan zdrowia pracownika oraz umożliwiać dopasowanie do użytkownika po wykonaniu niezbędnej regulacji.

2. W przypadku występowania więcej niż jednego zagrożenia i używania kilku środków ochrony indywidualnej - środki te powinny dać się dopasować względem siebie bez zmniejszenia ich właściwości ochronnych.
3. Środki ochrony indywidualnej powinny być przeznaczone do osobistego użytku. Tylko w wyjątkowych przypadkach środek ochrony indywidualnej może być używany przez więcej niż jedną osobę, o ile zastosowano działania wykluczające niepożądany wpływ takiego użytkownika na zdrowie lub higienę użytkowników.
4. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska zapoznaje pracowników z zasadami stosowania środków ochrony indywidualnej, sposobem ich stosowania i zakresem prac wymagających ich stosowania.
5. Pracownik potwierdza na piśmie fakt zapoznania się z zasadami stosowania i sposobem użytkownika środków ochrony indywidualnej. Dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie szkolenia przechowuje się w sekretariacie Instytutu.

§ 3.

1. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska przed nabyciem środków ochrony indywidualnej do laboratorium i przygotowni dokonuje oceny czy środki, które zamierza nabywać spełniają wymagania określone w § 2.
2. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska w przypadku konieczności nabycia środków ochrony indywidualnej składa na piśmie do kierownika działu zaopatrzenia zapotrzebowanie w celu dokonania zakupu. Specyfikacja środków ochrony indywidualnej podlega zaopiniowaniu przez Sekcję BHP.

§ 4.

1. Środki ochrony indywidualnej stanowią własność PWSZ w Tarnowie.
2. Zasady gospodarowania odzieżą i obuwiem roboczym oraz środkami ochrony indywidualnej w PWSZ w Tarnowie określa odrębne zarządzenie Rektora.
3. PWSZ w Tarnowie dostarcza nieodpłatnie pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

§ 5.

1. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska przed rozpoczęciem semestralnych zajęć w laboratorium aktualizuje w zależności od kategorii stosowanych substancji chemicznych listę niezbędnych środków ochrony indywidualnej do stosowania w przygotowni i laboratoriach chemicznych z uwzględnieniem wymagań określonych w § 2.
2. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska może rozszerzyć obowiązek stosowania środków ochrony indywidualnej na stanowiska asystentów prowadzących zajęcia w salach laboratoryjnych z uwagi na zagrożenia związane ze stosowanymi substancjami chemicznymi.
3. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska określa z uwagi na występujące zagrożenia wyposażenie studentów w środki ochrony indywidualnej.
4. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska informuje pracowników i studentów o obowiązku stosowania środków ochrony indywidualnej w formie przyjętej w zakładzie.
5. Postanowienia niniejszej Instrukcji obowiązują wszystkich pracowników i studentów realizujących zajęcia w laboratoriach chemii i ochrony środowiska niezależnie od kierunku kształcenia.

6. Interpretacja niniejszej Instrukcji przez kierownika Zakładu Chemii / kierownika Zakładu Ochrony Środowiska jest ostateczna.

Rozdział II. Warunki stosowania środków ochrony indywidualnej (a w szczególności czas i przypadki, w których powinny być stosowane)

§ 6.

1. W środowisku przygotowalni i laboratoriach chemicznych praca z substancjami i mieszaninami stwarzającymi zagrożenie wymaga stosowania środków ochrony indywidualnej. Zagrożenie występuje podczas pracy z wyżej wymienionymi substancjami i mieszaninami poprzez narażenie na oblanie, chłapnięcia, mgiełki, pary lub pyły.
2. Do najczęściej zagrożonych części ciała należą: twarz – oczy, kończyny górne (ręce - dłonie), tułów (w tym brzuch), kończyny dolne (nogi – stopy), drogi oddechowe.
3. Pracownik wykonujący pracę z użyciem substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie jest obowiązany stosować adekwatne do zagrożenia środki ochrony indywidualnej, w celu ochrony:
 - a) oczu – okulary ochronne, gogle ochronne lub przezroczystą osłonę twarzy. Zabezpieczenie oczu powinno być stosowane w przypadku, kiedy ocena ryzyka wskazuje, że jest to konieczne w celu uniknięcia narażenia poprzez chłapnięcia, mgiełki, pary i pyły.
Gogle ochronne powinny posiadać dobry system wentylacji (górny i dolny), zapewnić dobre panoramiczne pole widzenia i odporność na substancje chemiczne, możliwość regulacji docisku do twarzy.
Osłony twarzy - duża powierzchnia ochronna minimalizuje prawdopodobieństwo przeniknięcia do wnętrza (na twarz) niebezpiecznych rozbryzgów cieczy, można je stosować wraz z okularami (ochronnymi lub korekcyjnymi), goglami oraz sprzętem służącym do ochrony układu oddechowego.
 - b) kończyn górnych (rąk - dłoni) – rękawice chroniące w zależności od potrzeb długie / krótkie. Rękawice ochronne powinny być dopasowane i szczelne, zabezpieczać dłonie – ręce przed oparzeniem w przypadku oblania lub rozpryskiem substancjami lub mieszaninami stwarzającymi zagrożenie. Powinny charakteryzować się odpornością mechaniczną (co najmniej odporność na ścieranie i/lub wytrzymałość na rozdzieranie) i odpornością na przenikanie substancji chemicznej [określa się poziom ochrony na podstawie tzw. czasu przebicia: 1 klasa 10 min; 2 klasa 30 min; 3 klasa 60 min; 4 klasa 120 min; 5 klasa 240 min; 6 klasa 480 min.
 - c) tułowia i nóg – fartuch kwaso- i ługo-ochronny. Fartuch jednostronnie powlekany PCV, wewnątrz z tkaniny bawełnianej, dolny brzeg fartucha jest podwinięty na zewnątrz - płyny spływające po fartuchu są odprowadzane na boki.
 - d) stóp – obuwie ochronne z cholewką. Obuwie wykonane z PCV modyfikowanego kauczukiem nitrylowym, wierzchy i spody odporne na działanie stężonych kwasów i ługów, spody antypoślizgowe.
4. W celu ograniczenia oddziaływania substancji chemicznych na górne drogi oddechowe wszelkie prace z substancjami i mieszaninami lotnymi lub stwarzającymi zagrożenie pracownik powinien wykonywać w przestrzeni włączonego dygestorium. Pracownik stojąc przed dygestorium powinien utrzymywać pozycję, w której głowa (część twarzowa) znajduje się poza dygestorium w przestrzeni komory dygestoryjnej. Przednia szyba dygestorium o regulowanej wysokości

podnoszenia powinna być ustawiona w takiej wysokości, aby stanowiła osłonę twarzy i oczu pracownika, jeżeli nie będzie to przeszkadzać pracownikowi w wykonywanej pracy. Jeżeli charakter pracy wymagać będzie podniesienia na wyższą wysokość dolnej krawędzi szyby niż twarz – oczy pracownika wówczas pracownik stosuje gogle ochronne / osłonę części twarzowej.

Rozdział III. Sposoby używania środków ochrony indywidualnej i ich kontrola

§ 7.

1. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska obowiązany jest przeszkolić pracownika w zakresie korzystania z kart charakterystyk produktu pod kątem identyfikacji zagrożeń, właściwego postępowania i magazynowania, stosowania środków pierwszej pomocy, zachowania w przypadku pożaru lub niezamierzonego uwolnienia do środowiska oraz właściwego używania środków ochrony indywidualnej, ich kontroli i konserwacji. Uzupelnieniem szkolenia jest demonstracja praktycznego stosowania środków ochrony indywidualnej.
2. Środki ochrony indywidualnej przechowywane są w wyznaczonym - wydzielonym miejscu (najbliższym miejsca ich stosowania). W pobliżu miejsca przechowywania powinna znajdować się wystarczająca przestrzeń do swobodnego ubrania / zdjęcia ochron indywidualnych.
3. Środki ochrony indywidualnej powinny skutecznie chronić pracownika przed zagrożeniami - w przypadku wylania na siebie przez pracownika substancji powinna ona spłynąć na posadzkę – bez dostępu do ciała (krawędź fartucha powinna zachodzić na górną zewnętrzną część cholewki obuwia).
4. Pracownik przed rozpoczęciem pracy wymagającej stosowania środków ochrony indywidualnej (z substancjami i mieszaninami stwarzającymi zagrożenie) powinien przygotować stanowisko pracy i zaplanować wykonywane czynności.
5. W przypadku zauważenia podczas bieżącej kontroli środków, uszkodzeń wskazujących na utratę cech ochronnych, pracownik jest obowiązany poinformować o powyższym przełożonego, który podejmie decyzję o dalszym postępowaniu.
6. Po zakończeniu pracy z użyciem środków ochrony indywidualnej pracownik powinien je oczyścić, przeprowadzić ich kontrolę i konserwację zgodnie z zaleceniami producenta.
7. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska kontroluje przestrzeganie przez pracowników stosowania niniejszej instrukcji.
8. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska w przypadku nieprzestrzegania niniejszej Instrukcji, a zwłaszcza nie stosowania środków ochrony indywidualnej przez pracowników podczas prac z użyciem substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie dla zdrowia bądź życia może nakazać przerwanie pracy i odsunąć go od dalszej pracy.

Rozdział IV. Konserwacja środków ochrony indywidualnej i kontrola ich przydatności

§ 8.

2. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska co najmniej raz na kwartał przeprowadza kontrolę środków ochrony indywidualnej pod kątem zachowania przez nie cech ochronnych.
3. W przypadku stwierdzenia utraty cech ochronnych uruchamia procedurę zakupu nowych środków – jak w § 3. ust. 2.

Rozdział V. Ewidencja środków ochrony indywidualnej

§ 9.

1. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska zapewnia ewidencję zakupionych środków ochrony indywidualnej i ich jednoznaczne oznakowane (wg przyjętej w zakładzie systematyki).
2. Ewidencja (zeszyt / karta ewidencji) powinna zawierać informacje, jak: nazwa środka ochrony indywidualnej, data nabycia środka ochrony indywidualnej, data – czas przewidywanego przez producenta użytkowania, nazwisko pracownika – dysponenta środka, data przeprowadzenia szkolenia nt cech i użytkowania środka, data kontroli zachowania cech ochronnych, data i zakres prowadzonej konserwacji, data wycofania środka ochrony indywidualnej z użytkowania.
3. Załącznikiem do prowadzonej ewidencji są kserokopie kart charakterystyki produktu (opracowane przez producenta zawierające oznaczenie środka ochrony indywidualnej, opis techniczny, zakres stosowania z uwagi na parametry ochronne, czas użytkowania, sposób przechowywania i konserwacji).

Rozdział VI. Przepisy końcowe

§ 10.

1. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska zapoznaje pracowników z niniejszą Instrukcją – co pracownicy potwierdzają na piśmie w formie przyjętej w zakładzie.
2. Kierownik Zakładu Chemii / kierownik Zakładu Ochrony Środowiska w przypadku zmian substancji chemicznych sklasyfikowanych jako niebezpieczne z uwagi na działanie na pracowników, zmian w organizacji pracy i zmian personalnych w grupie pracowników laboratorium i przygotowalni wnioskuje na piśmie do Sekcji BHP o aktualizację niniejszej Instrukcji.